

Täysistunto

Torstai 17.10.2019 klo 16.00—18.15

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto keskeytettiin klo 17.03. Täysistuntoa jatkettiin klo 18.00. Täysistunto päättyi klo 18.15.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (16.00—17.03 ja 18.00—18.00) ja ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen (18.00—18.15).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
elinkeinoministeri Katri Kulmuni
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero
opetusministeri Li Andersson
liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin
ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen
sisäministeri Maria Ohisalo

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys hallituksen perhepolitiikasta (Riikka Slunga-Poutsalo ps)

Suullinen kysymys SKT 35/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Slunga-Poutsalo.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Keskustelu

16.02 Riikka Slunga-Poutsalo ps: Arvoisa puhemies! Me kaikki, joilla on lapsia, tiedämme, kuinka ensimmäisen lapsen tulo tuo mukanaan toivottavasti ilon ja riemun mutta myös mittavan listan kalliita hankintoja. Suuri osa näistä hankinnoista voidaan käyttää uudelleen seuraavan lapsen syntyessä, kuten turvaistuimet, pinnasängyt ja lastenvaunut. Ensimmäisen lapsen saaminen voidaan helposti nähdä siis myös taloudellisena haasteena.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan viime vuoden lopussa lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku oli 1,85 lasta. Kaikista lapsiperheistä kolmilapsisia oli 13 prosenttia, ja vain 5 prosentissa lapsiperheistä oli vähintään neljä alle 18-vuotiasta lasta. Kysynkin ministeri Kiurulta: Miksi hallitus korottaa lapsilisää vasta neljännen lapsen kohdalla? Eikö lapsilisää kannattaisi korottaa ensimmäisen lapsen kohdalla, jos halutaan tukea lapsiperheitä ja kannustaa suomalaisia perheitä lapsentekoon?

16.03 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä todettiinkin, niin selkeästi perheillä on iso huoli toimeentulosta olipa tuo perhekoko mikä tahansa. Mutta koska kysymyksenne koskee nimenomaan etuuksia ja sitä koskevaa esitystä, joka eduskuntaan on jaettu ja joka on ministeri Pekosen tontilla, niin pyrin vastauksessani olemaan lyhyt. Totean, että aivan varmasti kaikilla perheillä on sama huoli toimeentulosta, mutta tässä tapauksessa on katsottu, että erityisen suuri huoli on niillä, joilla on monta lasta perheessä.

Muilta osin pidättäydyn nyt ministeri Pekosen tontille kuuluvasta asiasta sen enempää ottamasta kantaa, mutta huoli toimeentulosta perheiden osalta on ilmeinen, ja siitä tietenkin tässäkin hallituksessa pidetään huolta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aihepiiristä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.04 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastokeskuksen kuun vaihteessa julkaiseman väestöennusteen perusteella meidän olisi syytä miettiä toimia, miten positiivisesti kannustaisimme perheitä hankkimaan lapsia.

Valtion ensi vuoden budjettiesitys kasaa pilviä tavallisen perheen arkeen. Liikkuminen, asumismenot ja sähkön hinta uhkaavat nousta, vaikka toisin yritetään vakuutella. Henkilökohtainen talous ja työn riittävyden epävarmuus on yksi annetuista syistä, jonka vuoksi lastenhankkimisaikeita lykätään.

Perussuomalaiset esittävät lapsivähennyksen palauttamista lapsiperheille tehtävän verovähennyksen tueksi. Se tukisi lapsiperheiden taloutta ja vahvistaisi tunnetta, että lapset ovat yhteiskunnassamme toivottuja. Kysynkin ministeri Kiurulta: näettekö lapsivähennyksen mahdolliset positiiviset vaikutukset perheiden hyvinvointiin niin, että voisitte viedä asiaa eteenpäin? [Ben Zyskowicz: Etteks te kannattanu sitä viime kaudella?]

16.05 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti tuo lapsivähennys yksistään liittyy sitten siihen isoon valtiovarainministeriön kuvaan, ja nyt kun valtiovarainministeri ei ole paikalla, pidättäydyn ottamasta siihen kantaa, mutta totean teille, edustaja, että itse olen aikoinani kyllä kannattanut tätä lap-

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

sivähennyspolitiikkaa silloin, [Ben Zyskowicz: Entäs tällä hetkellä?] kun se on tasannut niitä leikkauksia, joita lapsiperheiden arkeen on tehty. Viime hallituskaudella tällainenkin tilanne oli havaittavissa.

Tältä osin on sanottava, että suomalaisten lasten osalta on käsin kosketeltavaa se, että lapsiperheköyhyys on suomalaista arkea. Meillä on noin 150 000 lasta, jotka elävät aidossa, todellisessa köyhydessä, ja sitä kautta se perintö, joka heille jää näistä lapsuuden ja nuoruuden vuosista, säteilee heidän elämänsä pitkälti myös aikuisuuteen ja pahimmillaan myös seuraaville sukupolville. Voi sanoa, että noin 6 prosentilla näistä lapsista pienituloisuus oli myös pitkittynyttä, [Puhemies koputtaa] niin että nämä lapset elivät ja asuivat vähintään kaksi vuotta kolmesta edellisestä pienituloisessa perheessä. [Välihuutoja oikealta] Iso ongelma, ja sitä kautta näitä [Puhemies: Minuutti!] toimia on tehty.

16.06 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministerin sijaisena, ja samoin kuin myös valtiovarainministeri on pois, ehkä voin muuttaman huomion esittää tähän tärkeään asiaan, jonka edustaja Slunga-Poutsalo nosti esille.

Lapsiperheköyhyys on tietenkin hyvin surullinen ja ikävä asia pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa, ja sitä vastaan tämäkin hallitus tekee työtä. Jos mietitään vaikkapa juuri niitä monilapsisten perheiden lapsilisien korotuksia, niin kun me tiedämme, että lapsiperheköyhyys on jakautunut erityisesti yksinhuoltajaperheisiin ja monilapsisiin perheisiin, on erittäin tärkeää, että hallitus korottaa monilapsisten perheiden lapsilisiä ja samalla esimerkiksi yksinhuoltajien asemaa pystytään parantamaan.

Täytyy tietenkin muistaa, että tästä lapsivähennysasiastahan on eduskunnassa myös aikaisemmilla vaalikausilla keskusteltu. Silloin valtiovarainvaliokunta otti kantaa, että se on veroteknisesti aika haastava malli toteuttaa, mutta on hyvin tärkeää, että erilaisista vaihtoehdoista edelleenkin lapsiperheköyhyyden estämiseksi puhutaan.

Tässä muutamia asioita, joita hallitus edistää.

16.07 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Helsingin Sanomat julkaisi juuri mielipidekirjoituksen naiselta, joka kokee surua siitä, ettei hänestä kenties tule koskaan isoäitiä. Kirjoittajan lapsi on naimisissa, mutta pari ei halua hankkia lapsia. Kirjoittaja kertoo, että kun joku tuttu kertoo saaneensa lapsenlapsen, hänen mieleensä tulee kateus, suru ja osattomuuden tunne. Kirjoitus olkoon muistutuksena meille päättäjille.

Meidän tulisi tehdä Suomessa poliittinen suunnanmuutos ja alkaa todella kannustamaan lastentekoon. Me voisimme päättää, että Suomesta tehdään maailman paras maa lapsiperheille. Lapsilisiä voisi esimerkiksi korottaa jo ensimmäisestä lapsesta. Vähintään kahden lapsen perhe voisi saada valtion tukeman lainan. Kolme lasta synnyttäneet naiset voisivat vaikka vapautua kokonaan tuloverosta. Vähintään tulisi palauttaa verotukseen lapsivähennys perussuomalaisten vaatimuksen mukaisesti. Kysyn: voisiko hallitus ottaa lastentekoon kannustavan perhepolitiikan kärkitavoitteekseen?

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että koko eduskunta on sen ottanut sillä vahvalla tahtotilalla, että tehdään lapsistrategia yhdessä parlamentaarisesti valmistellen ja niin kuin tässä kysymyksessä esitettiin. Haetaan niitä konkreettisia toimia, jotka vievät siihen, että suomalaisille syntyy käsitys, että tässä maassa jokaista lasta arvostetaan ja jokainen lapsi on meille rakas ja

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

me teemme kaikkemme näiden lasten eteen. Uskonkin, että lapsistrategia varmasti antaa meille kaikille mahdollisuuden olla mukana hakemassa sitä isoa linjaa.

Niin kuin tässä todettiin, etuuskien puolella on lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi tehty etuuskien nostoja erityisesti yksinhuoltajille mutta myöskin monilapsisille perheille. Mutta on myös todettava, että monien lapsiperheiden köyhyyden takana on tyypillisesti huoltajan niukka koulutus ja sitä kautta tulotaso, työelämän muutos ja mahdollisesti myös työttömyys ja monenlaiset ongelmat perheissä, joita ei palveluilla ole pystytty tukemaan. [Puhemies koputtaa] Tätä kautta myös näihin tarvitaan yhteiskunnan tukea, ja palvelupuolella satsaamme näihin asioihin nyt.

16.10 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että tehdään Suomesta maailman lapsiystävällisin yhteiskunta, on ehdottomasti meidän kaikkien yhteinen tavoite. Lapsiperheiden toimeentuloon liittyvien kysymysten lisäksi pitää tietenkin tarkastella myöskin lapsiperheiden palveluita ja niiden toimivuutta. Siltä osin ensi vuoden talousarviossa on paljon iloisia uutisia nimenomaan lapsiperheille. Muun muassa varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja pienennetään, millä on erittäin iso vaikutus varhaiskasvatuksen laadun näkökulmasta, ja sen lisäksi palautetaan myöskin kaikkien suomalaisten lasten tasa-arvoinen oikeus varhaiskasvatukseen.

Toinen iso uudistus, joka tullaan tekemään tämän vaalikauden aikana ja jolla on vaikutus myöskin perheiden talouteen, on toisen asteen tekeminen kokonaan maksuttomaksi kaikille suomalaisille opiskelijoille. Se on iso panostus suomalaisten opiskelijoiden oppimisen oikeuksiin, mikä myöskin tuo sitä helpotusta perheiden taloudelliseen tilanteeseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myös keskusta ja vihreät olivat ilmoittaneet tämän aihepiirin omaksi kysymyksekseen.

2.2. Suullinen kysymys lapsiperheiden palveluista (Pasi Kivisaari kesk)

Suullinen kysymys SKT 36/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

Keskustelu

16.11 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä on tänään esittänyt, että eduskunta kävisi ajankohtaiskeskustelun lapsi- ja perhemyönteisemmän Suomen rakentamisesta. Ja kannan iloa siitä, että tuntuu, että eduskunnalla on valmius ja tahto tähän keskusteluun.

Puhemies! Vakava ongelma on, kuten olemme todenneet, lapsiperheköyhyys. Joka seitsemäs lapsi joutuu elämään köyhyydessä. Tavoitteena pitää olla siis lapsiperheköyhyyden poistaminen, kuten puheenjohtajamme Katri Kulmuni on todennut.

Keskustan tavoitteiden mukaisesti budjetissa nostetaan pienimpiä vanhempainpäivärahoja ja köyhimpien perheiden lapsilisiä. Tämä on oikeaa politiikkaa.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Perheet kuitenkin tarvitsevat lisää myös arjen apua. Oletteko te, ministeri Kiuru, valmis ulottamaan esimerkiksi perhekeskusten toiminnan joka kuntaan ja lisäämään perheiden kotiapua, [Puhemies koputtaa] kuten keskusta on esittänyt?

16.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun samassa hallituksessa ollaan, niin voi sanoa, että yhdessä ollaan hyvin yksituumaisia siitä, että nimenomaan lapsiperheiden köyhyyttä pitäisi vähentää. Ei vain etuiksiin satsaamalla, joita esimerkkejä tässä on jo käyty läpi, mutta myöskin palveluiden puolella. Yhdyn siihen, että moni perhe saisi riittävän tuen arjessa jaksamiseen, kun palveluiden puolella me tukisimme perheitä enemmän. [Ben Zyskowitz: No, tukekaa!] Tätä kautta nimenomaan kotipalvelun saatavuuden parantaminen on yksi keskeinen asia, jolla voidaan puuttua siihen, että ne perheet, joilla on uhkana, että tiputaan jollakin tavalla matkasta tai lapset vähintäänkin joutuvat tilanteeseen, jossa korjaavia palveluita viime kädessä saatettaisiin tarjota tälle perheelle, niin sitä ennen, ennalta ehkäisten pitäisi jo moniin ongelmiin päästä tarttumaan.

Siksi tätä kautta on tehty lapsiperheille [Puhemies koputtaa] hallitusohjelmakirjauksia, ja ne ovat tulossa nimenomaan myös kotipalveluiden vahvistamiseksi.

2.3. Suullinen kysymys lapsiperheiden toimeentulosta (Sofia Virta vihr)

Suullinen kysymys SKT 37/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Virta, Sofia.

Keskustelu

16.14 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Yhdenkään lapsen ei tulisi joutua elämään köyhyydessä, eikä yhdenkään lapsen tulisi joutua kasvamaan ilman kotia, silti moni lapsi joutuu.

Tänään vietämme YK:n kansainvälistä köyhyyden poistamisen päivää. Tänä yönä vietämme Asunnottomien yötä. Köyhyys ja asunnottomuus koskettavat lapsiperheitä myös meillä Suomessa. Hyvinvointiyhteiskuntamme ei voi toimia näin. Lapsena koettu köyhyys jättää jäljet, jotka haitallisesti voivat vaikuttaa pitkälle tulevaisuuteen. Meidän aikuisten tärkein tehtävä on pitää huolta siitä, että jokainen lapsi saa kasvaa ja kehittyä turvassa — leikkiä, unelmoida ja oppia, olla lapsia — sillä rahasta murehtiminen ei ole lasten tehtävä.

Kysynkin ministeri Kiurulta: miten tämä hallitus pitää huolta siitä, että jokainen lapsi tässä maassa saa tarvitsemansa tuet ja palvelut kasvaakseen ja kehittyäkseen turvassa?

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustoimeentuloa maksettiin tässä maassa vuonna 2018 lähes 57 000 lapsiperheelle. Se on todella paljon, koska me tiedämme samaan aikaan, niin kuin kysyjäkin tässä esitti, että tosiasia on se, että syrjäytymisriskit saattavat olla jopa ylisukupolvisia. Lapsuuden vaikeat taloudelliset olot saattavat kantaa myöskin sinne aikuisuuteen ja jopa kasautua

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

seuraavalle sukupolvelle. Tätä kautta, jos lapsuuden perhe on saanut pitkään toimeentulotukea, lapsilla on todennäköisesti aikuisiässä alhaisempi koulutus, todennäköisemmin mielenterveysongelmia, teiniraskauksia ja myös omia toimeentulo-ongelmia. Siksi tärkeää on kiinnittää huomiota lapsiperheiden köyhyyden taustalla oleviin seikkoihin, nimenomaan niihin tekijöihin, joita yhteiskuntapolitiikalla voitaisiin nostaa, [Puhemies koputtaa] siihen, että myös vanhemmat löytäisivät paikan koulutuksen tai työllisyyden piiristä.

16.16 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syntyvyys laskee useissa länsimaissa, mutta Suomessa tilanne on hälyttävämpi kuin muualla. Naapurimaamme Viro on onnistunut kääntämään kriittiseksi muuttuneen syntyvyyskehityksensä, ja lapsiperheiden asioita edistetään hyvin laaja-alaisesti. Lapsiperhe-etuuksia on nostettu merkittävästi, ja ne ovat menneet osin jo Suomen ohitse, vaikka palkkataso on edelleen selvästi alempi.

Raha ei ratkaise asiaa, mutta osin se toimisi viestinä, että tavallisia suomalaisia perheitä arvostetaan. Monenlaiset paineet, lähtien siitä, että on muka ilmastoystävällistä olla lisääntymättä, kohtaavat nuoria aikuisia. Viron-malli eroaa selvästi Suomen politiikasta, samoin koko ilmapiiri, jossa virolaiset tuntuvat näitä asioita pohtivan.

Kysynkin hallitukselta: miksi emme tekisi kokonaisperheuudistusta, joka ottaisi selvästi huomioon Viron kokemukset ja lisäksi lopettaisi nuorten ihmisten perheiden pelottelun lasten ilmastovaikutuksilla?

16.17 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä keskustelu osoittaa hyvin myös sen, että varmasti jos joku kotikatosomossa miettii perheen perustamista, niin myös tämä keskustelu — millä tavalla eduskunnassa asioihin suhtaudutaan — omalta osaltaan vaikuttaa siihen. Itse ajattelen niin, että nimenomaan koko yhteiskunnan etu on se, että jokainen, joka vain suinkin voisi pyrkiä kohti toivottua lapsilukua, voisi sen tehdä. Näin yksinkertaisella asialla kuin ensi vuoteen varattavilla lapsettomuushoitojen mahdollistamisella yhä useammalle voidaan jo antaa täältä signaali siitä, että jokainen lapsi on tärkeä ja jokaisella pitäisi olla mahdollisuus toivottuun lapsilukuun, mutta myös yhteiskunnallinen keskustelu antaa osansa siihen, ollaanko eduskunnassa sitouduttu arvostamaan jokaista, joka lapsia hankkii. Se on erittäin tärkeää, että me saisimme lapsia ja arvostaisimme sekä lapsia että heidän perheitään, ja siksi lapsistrategiassa jokainen poliittinen ryhmä saa nyt ottaa kantaa [Puhemies koputtaa] siihen, mitkä ovat parhaimmat välineet [Puhemies koputtaa] tämän tärkeän tavoitteen toteuttamiseksi. Työ on jo alkanut valmistelutasolla.

16.18 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä, että täällä keskustellaan tästä aiheesta, ja minusta on erittäin hyvä, että meillä näyttäisi olevan puoluerajat ylittävä yhteisymmärrys siitä viestistä, että halutaan tehdä mahdolliseksi, kuten ministeri Kiuruakin sanoi, että jokainen voisi tavoitella haluamaansa lapsilukua. Toiseksi yhteiskunnassa on tärkeätä myös se, että rakennetaan maata niin, että työn ja perheen yhteensovittaminen on kohtuudella mahdollista, niin että se ei muodostu esteeksi. On todella tärkeätä, että viesti on myös se, että jokainen Suomessa syntyvä lapsi on arvokas, myönteinen lahja ennen kaikkea tietysti perheelleen ja itseisarvollinen elämä mutta myös koko Suomen kansakunnalle ja yhteiskunnalle.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Tässä on mietitty näitä eri etuuksia ja myös kysymyksiä, joilla voidaan helpottaa perheen ja työn yhteensovittamista, ruuhkavuosien arjen kanssa. Monet meistä omakohtaisestikin sen tuntevat. Yksi asia, mistä me kokoomuksessa kannamme huolta tässä suhteessa, on, että viime vuosina, varsinkin kun kuntien lastenhoitopalvelua on muutettu niin, että tämmöistä erillistä kotiin tuotavaa on vähemmän, on kotitalousvähennyksestä [Puhemies koputtaa] tullut aiempaa tärkeämpi osa sitä pakettia, jolla ruuhkavuosina voidaan hankkia apua kotiin. Nyt hallitus on leikkaamassa kotitalousvähennystä, [Puhemies koputtaa] heikentämässä sitä. Onko tämä linjassa teidän lapsiperhepolitiikkanne kanssa?

16.19 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin kun taloutta pidetään tasapainoisessa kunnossa, [Välihuutoja oikealta] niin kaikki ne päätökset eivät aina ole niin miellyttäviä, kuten tiedätte, mutta yhdessä niihin on sitouduttu. Ajattelen, että sehän on hirvittävän tärkeää, että suomalaiset kotitalousvähennystä käyttävät, ja kuten tutkimuksista tiedetään, suurin osa tavallisista suomalaisista työntekijöistä ja tavallisista perheistä käyttää sitä noin puoleenväliin saakka. Elikkä ainoastaan hyvin pieni joukko suomalaisista suurituloisista on pystynyt käyttämään sitä koko kotitalousvähennystä, ja sehän säilyy valtaosalle kansalaisista aivan samanlaisena kuin tähänkin asti, [Kokoomuksen ryhmästä: Ei säily!] ja se on siis tämän asian taustalla. Suurin osa suomalaisista käyttää sitä siihen noin puoleenväliin, 1 500 euroon, muistini mukaan, ja niitä kaikista suurimpia kotitalousvähennyksen tekijöitä ja saajia on huomattavan vähän.

16.20 Jukka Mäkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lapsilisän korotusten tulisi astua voimaan heti ensimmäisen lapsen kohdalla. Kun porkkana syntyyvyyden lisäämiseksi luodaan tällä tavoin, luodaan parhaat mahdolliset edellytykset lisätä perheen perustamisen houkuttelevuutta vähentämällä taloudellisia esteitä.

Toimivassa yhteiskunnassa on oltava riittävästi sellaisia työpaikkoja, joilla tulee toimeen joutumatta turvautumaan sosiaalitukiin. Jatkuvat yt-neuvottelut ja työelämän yhä syvenevä epävarmuus vähentävät nuorten perheenperustamishaluja entisestään. Siksi onkin erityisen tärkeää, että huolehditaan Suomessa toimivien yritysten pysymisestä Suomessa. Jos vain verotamme lisää, loputkin yritykset ja työpaikat karkaavat pois täältä.

Arvoisa puhemies! Miten hallitus aikoo houkutella nuoria perheen perustamiseen nykyisessä epävarmassa taloudellisessa toimintaympäristössä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jahas, ja onkohan pääministerin sijainen, ministeri Kulmuni.

16.21 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja kiinnitti huomiota erittäin tärkeään asiaan, mikä liittyy vaikkapa työvoimapulaan ja siihen, kuinka nuoret perheet kokevat monenlaista painetta tällä hetkellä yhteiskunnassa. Olisi hirvittävän tärkeää, että työelämässä pystyisi käyttämään joustavasti jo niitä olemassa olevia perhevapaita, siihen kannustettaisiin, ja erityisesti asia koskee tietenkin nuoria isiä, että he uskaltaisivat käyttää niitä vanhempainvapaamahdollisuuksia, joita jo nyt on olemassa. Valitettavan pieni osa meidän nuorista isistä niitä loppuviimein käyttää, ja olisi siksi tärkeää, että työelämä myös muokkautuisi sallivampaan ja joustavampaan suuntaan tässä mielessä.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Tietenkin on tärkeää suomalaisten yritysten kannalta, että heillä on työvoimaa saatavilla, ja tilannehan on tällä hetkellä sen kaltainen, että monin osin maata kärsitään työvoimapulasta, ja tämä on tietenkin hallitukselle erittäin tärkeä asia pystyä taklaamaan, että näihin firmoihin saadaan tekijöitä, koska tällä hetkellä tilanne on erittäin vaikea monessa metallipajassa ja muissa työpaikoissa.

16.23 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsiperheitten toimeentuloon vaikuttavat, aivan niin kuin täällä keskustelussa on käynyt ilmi, etuudet ja myöskin palvelut ja esimerkiksi se, mitkä mahdollisuudet lapsella on harrastaa.

Silloin kun kristillisdemokraatit olivat aikoinaan hallituksessa, me olimme aikaansaamassa nimenomaan tämän lapsiperheitten verovähennyksen, lapsivähennyksen, [Eduskunnasta: Paljon velkaa!] ja täytyy sanoa, että jos katsoo tällä hetkellä eurooppalaisia maita, niin niissä monissa satsataan huomattavasti enemmän sekä verotuksellisesti että etuuksien kautta lapsiperheitten toimeentuloon — sellaisissa maissa, joissa toimeentulo on kuitenkin paljon alhaisempi kuin Suomessa.

Kristillisdemokraatit on esittänyt sitä, että maksaisimme ylimääräisen lapsilisän, 1 000 euron vauvarahan, siinä vaiheessa, kun uusi kansalainen tänne Suomeen syntyy. Se olisi valtiovallalta tervetulotervehdys tälle perheelle, joka joutuu alkuvaiheessa tekemään monia erilaisia hankintoja. Onko hallitus harkinnut sitä, että tällä tavalla me antaisimme syntymälahjan jokaiselle, joka Suomessa syntyy? Voisiko hallitus tätä miettiä, [Puhemies ko-puttaa] kun ensi vuoden budjettia täällä talossa käsitellään?

16.24 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä keskustelussa esiin on tullutkin, niin hallitusohjelman mukaisesti hallitus on kohdistanut nimenomaan lapsiperheköyhyyden vähentämisen kannalta keskeisimpiin toimiin ne parannukset, joita ensi vuoden budjetissa on: yksinhuoltajien aseman parantaminen, opiskelevien vanhempien aseman parantaminen, monilapsisten perheiden lapsilisän korottaminen.

Kaiken kaikkiaanhan keskustelu liittyy myös tietenkin siihen laajaan kuvaan, että kuinka Suomi olisi kannustava ja hyvä maa perheille tulevaisuudessakin eikä kohdattaisi sellaista huolta, mitä monella nuorella perheellä tällä hetkellä on. Tietenkin kaikista paras keino siihen, että lapsiperheköyhyys vähenee, on myös se, että yhä useampi isä ja äiti pääsee työn syrjään kiinni, joten sikäli tärkeää on myös työllisyyspolitiikan ja työpaikkojen sallivuus sille, että vanhempainvapaita käytetään erityisesti miesten osalta — mikä tälläkään hetkellä ei valitettavasti toteudu aivan kokonaisuudessaan — joten keskustelu syntyvyydestä on mitä suurimmassa määrin myös keskustelua nuorten isien mahdollisuuksista käyttää perhevapaita.

16.25 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsettomuus koskettaa syvästi niitä, jotka eivät voi saada lasta. Tiedän tämän kokemuksesta. Valinnan mahdollisuutta ei ole. Siltä ei ole suojattu, olivat tulot mitkä tahansa. Tästä ryhmästä me emme juuri täällä puhu. Lapsettomuushoidot ovat raskaita ja myös kalliita, varsinkin, jos ei saa hoitoja julkisessa terveydenhuollossa.

Ministeri Kiuru, te totesitte, että hallituksella on jonkinlaisia panostuksia lapsettomuuden hoitoon, ja kysynkin teiltä nyt: mitä hallitus tekee konkreettisesti tämän ryhmän eteen siten, että myös hekin voisivat nauttia siitä, että saisivat hoitoja helpommin, ehkä ikärajoja

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

joustavammiksi, ja heidän psyykkinen hyvinvointinsa otettaisiin huomioon, koska lapsettomuus on hyvin surullinen ja vakava asia, ja tuntuu, että siihen on hyvin vähän panostuksia?

16.26 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän syvästi sitä tapaa, jolla esititte tämän kysymyksen, koska puhuitte monen sellaisen ihmisen puolesta, jolla ei ole mahdollisuutta osallistua näihin synnytystalkookeskusteluihin, jotka varmasti kyllä vetävät ihon välillä kananlihallekin — että kenellä on ja kenellä ei ole mahdollisuutta osallistua. Tältä osin sanon, että meidän ei pidä ketään pelotella, ei syytellä eikä osoitella. Jokainen varmasti Suomessa tekee osansa siinä, että me voisimme pärjätä syntyvyyden osalta maana paremmin.

Minusta kysymykseen oli aiheellinen nimenomaan siksi, että miten me tuemme. Itsekin tunnistan sen, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] että palveluiden osalta me emme riittävällä tavalla auta ihmisiä, jotka painiskelevat tämän asian ympärillä. Ensimmäistä kertaa saan olla mukana yli 12 vuoden jälkeen eduskunnassa siinä, että hallitusohjelmaneuvoittelussa saatiin lisää rahaa lapsettomuushoitojen toteuttamiseen, ja minusta se osoittaa [Puhemies koputtaa] ensi vuoden budjetista suuntaa nimenomaan parempaan siinä, että autettaisiin myös heitä, jotka eivät lapsia saa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt viimeinen kysymys tähän aihepiiriin. — Ensimmäisen kysymyksen esittää edustaja Slunga-Poutsalo.

16.27 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsista puhuminen tässä salissa on aina tärkeää ja kannatettavaa. Käyty keskustelu on kuitenkin keskittynyt lähinnä jo olemassa oleviin lapsiin ja monilapsisiin perheisiin — mutta kun me tarvitsisimme niitä uusia lapsia, niitä ensimmäisiä lapsia. Perheitä painostetaan lähettämään lapset yhteiskunnan kasvatettaviksi, ilmastonmuutoksen nimissä lietsotaan lapsivastaisuutta teemalla ”lapsen tekemättä jättäminen on ekoteko”, ja lapsen kanssa kotona olevia vanhempia pyritään syyllistämään valtion taloudellisesta tilasta. Ilmapiiri ei ole kovin lapsimyönteinen. Arvoisa hallitus: mihin toimiin ryhdytte oikeasti lapsimyönteisemmän ilmapiirin luomiseksi yhteiskuntaan?

16.28 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse ajattelen, että se, että tästä hallituksesta löytyy perheministeri, osoittaa jo suunnan niille asioille, mitkä ovat tärkeitä. On muistettava, että EU:ssa Suomen syntyvyys on tosiasiaa pudonnut eniten tällä vuosikymmenellä; siltä osin kysymys on varsin aiheellinen.

Mutta ilmiö ei ole uusi. Kuulkaa, meillä on olemassa maakuntia, joissa väestömäärä on laskenut jo 19 vuotta, eikä kovin paljon ole lopautettu silmää. Minun pitää sanoa, että asia on niin, että tämä on yhteisen poliittisen päätöksenteon kohteena. [Sari Sarkomaa: Ministerin pitää kertoa ratkaisuja eikä ongelmia!] Meidän pitää katsoa yli vaalikausien ja tehdä yhteinen suunnitelma siitä, mitä tehdään. Nyt ensimmäistä kertaa ollaan tekemässä lapsistrategiaa, jossa politiikan toiminnan vaikutukset arvioidaan niin, että me pystymme tekemään sillä myös vaikuttavuutta seuraavillekin hallituskausille. Siltä osin ei pidä pelotella, niin kuin tässä äsken sanoin, ei pidä dramatisoida, mieluummin kääritään hihat ja teh-

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

dään näitä asioita ja päätöksiä yhdessä, kun se mahdollisuus nyt koko eduskunnalle tarjoutuu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja myös ministeri Andersson.

16.30 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee paljon käytännön ratkaisuja sen lapsiystävällisemmän yhteiskunnan luomiseksi. Kuten olemme kuulleet, niin sen lisäksi, että panostetaan lapsiperheköyhyyden vähentämiseen ja panostetaan koulutukseen kaikilla asteilla — myöskin varhaiskasvatuksessa — sekä uudistetaan vanhempainvapaita, tehdään myöskin sellaisia ratkaisuja, jotka hyödyttävät kaikkia suomalaisia lapsiperheitä. Toisen asteen tekeminen kokonaan maksuttomaksi on yksi tärkeä esimerkki, ja toinen asia, mitä monet suomalaiset lapsiperheet pohtivat päivittäin, on harrastamisen korkea hinta. Tämän hallituksen yksi keskeisimpiä hankkeita lapsi- ja nuorisopolitiikan osalta tulee olemaan Suomen mallin luominen, jotta me pystymme nykyistä paremmin takaamaan kaikille suomalaisille lapsille mahdollisuuden harrastaa maksutta koulupäivän yhteydessä, ja siihen osoitetaan myöskin merkittävästi rahoitusta, jotta me onnistumme tässä tärkeässä kansallisessa hankkeessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys hallituksen ilmastotoimista (Saara-Sofia Sirén kok)

Suullinen kysymys SKT 38/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vaihdetaan aihepiiriä. Edustaja Sirén.

Keskustelu

16.31 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tältä hallitukselta odotettiin suurempia ilmastotekoja. Nyt kuitenkin, kun ministeri on puhunut ilmastoharppauksesta, alan tutkija on puhunut korkeintaan muutaman millimetrin liikahduksesta. Alan asiantuntijat kautta linjan ovat pitäneet hallituksen ilmastotoimia vaatimattomina. Hallitusohjelman kunnianhimoiset, hyvät tavoitteet ovat hautautuneet selvitykseen, ja aidosti vaikuttavat toimet on siirretty eteenpäin. Näillä keinoilla emme ole sillä hiilineutraaliustavoitteen uralla, mikä on Eduskuntatalon portailla ilmastonuorille luvattu.

Arvoisa ilmastoministeri Mikkonen, hallituksen ilmastotavoitteiden ja -toimien välinen kuilu on niin iso, että se vastaa Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan yli kolmannesta Suomen vuosittaisista päästöistä. Nyt kun tapaamme tulevaisuudesta huolestuneita nuoria tai ilmastoalan asiantuntijoita, he kaikki kysyvät samaa: mihin jäivät hallituksen ilmastotoimet? [Puhemies koputtaa] Kuinka paljon hallitus arvioi toimiensa vaikutuksesta päästöjen vähenevän ensi vuonna?

16.32 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti on hyvä muistaa, että tämä hallitus on vasta aloittanut taipaleensa ja ensimmäinen budjetti on esittelyssä. Me olemme sitoutuneet hyvin vahvaan ilmastopoli-

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

tiikkaan, ja meidän yhteinen tavoitteemme on, että Suomesta tulee hiilineutraali vuonna 2035. [Ben Zyskowicz: Ei puutu kuin ne teot!] Tämä tarkoittaa työtä ihan jokaisella sektorilla, ja sen takia me olemme perustaneet myös ilmasto- ja energiapoliittisen ministerityöryhmän, jossa on edustus laajasti monesta eri ministeriöstä, jotta näitä toimia tehdään ihan kaikilla sektoreilla. Ja olemme ottaneet aktiivisesti mukaan myös teollisuuden, myös yritykset, järjestöt, sillä tämä on kaikkien yhteinen asia. Meillä on valmistelussa ilmastolaki, joka tullaan päivittämään niin, että siihen otetaan mukaan myös maankäyttösektori, jolle nämä tavoitteet päivitetään, myös se polku, miten sinne mennään. Olen aivan varma siitä, että tuloksia tulee, mutta on selvää, että vielä [Puhemies koputtaa] tässä vaiheessa, kun ensimmäinen budjetti on vasta käsittelyssä, ei hirveän paljon [Puhemies koputtaa] ole vielä niitä kaikkia toiveita pystytty täyttämään, [Sari Sarkomaa: Ei todellakaan!] mitä tähän on suuntautunut. [Ben Zyskowicz: Ette vastannut kysymykseen!]

16.33 Liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aihe on todella tärkeä, huoli on yhteinen. Kyse on lastemme tulevaisuudesta, siitä, että meillä on maapallo, jolla voi myös tulevaisuudessa elää. Ministeri Mikkonen hyvin kuvasi tätä hallituksen yleistä ilmastopolitiikan kunnianhimon tasoa, joka on todella korkea. Haluamme, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035, olemme maailman ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta. [Ben Zyskowicz: Ei puutu muuta kuin teot!] Ja niitä konkreettisia tekoja ollaan jo tehty, ja niitä tullaan tekemään tästedeskin. Jo kesäkuun lisätalousarviossa annoimme merkittävän infrapaketin nimenomaan raideliikenteen edistämisen osalta. Laitoimme isoja raidehankkeita liikkeelle, ja tällä tiellä olemme myös tänä syksynä jatkaneet. Olemme edistyneet näissä nopeissa raideyhteyksissä, osakassopimusneuvottelut nopeiden yhteyksien osalta ovat käynnissä, tulemme panostamaan raideliikenteeseen ensi vuoden budjetissa. Tämä on ollut hallitukselta selkeä linjavalinta, että laitamme entistä enemmän liikennettä myös raiteille, ja tällä tiellä tulemme jatkamaan. Tulemme myös käynnistämään tiekartan [Puhemies koputtaa] fossiilittomaan liikenteeseen siirtymiseksi, ja tämä tullaan tekemään noin viikon sisällä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ne edustajat, jotka tästä aihealueesta haluavat kysymyksen ministereille esittää, nousee seisomaan ja painakaa V-painiketta.

16.35 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi toisensa jälkeen hallituksessa nyt istuvat puolueet kertoivat rahoittavansa menolisäykset ympäristölle haitallisia yritystukia karsimalla. Hallitusneuvotteluihin suunnatessaan esimerkiksi vihreät puhuivat leikkaavansa yritystukia vähintään miljardilla ja vasemmistokin puhui puolesta miljardista. Mutta miten kävi? Ensi vuoden budjetista ilmenee ympäristölle haitallisten tukien määräksi 3,6 miljardia euroa. Tämä on 100 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna. [Timo Heinonen: Onko näin?]

Arvoisa ministeri: miten on mahdollista, että kaikkien yritystukipuheidenvälisten ympäristölle haitallisten tukien määrä kasvaa? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!]

16.35 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä yritystuet vaikuttavat olevan tällainen ikiliikkuja, joka vaalikaudesta toiseen herättää kovasti debattia ja keskustelua. Kuten edustaja markkinataloutta tuntevana varmasti hyvin tietää, suurin osa niistä on erilaisia verokantoja. On tietenkin tärkeää, että kun

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

käydään veropoliittista keskustelua, sitä lähestytään kansainvälisestä näkökulmasta — minkälaisia verolinjauksia muut maat ovat tehneet arvonlisäveron suhteen, energiaverotuksen suhteen, koska näitä kaikkia voidaan ajatella myös yritystukina, mitä ne ehkä suuressa kuvassa jonkun mielestä voivat olla, mutta ne ovat myös erittäin kovaa veropolitiikkaa. Haluan todeta, että tämä hallitushan myös leikkaa yritystukia, ja kuten todettua, niin tuon hallitusohjelmakirjauksen — 100 miljoonaa euroa — verran sieltä on etsitty säästöä. Kirjauksena on myös se, että syksyllä katsotaan vielä ympäristölle nimenomaan kohdistuvia tukia, että onko sieltä löydettävissä vielä jotain lisää.

16.37 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastotoimien aika on nyt. Tätä ovat vaatineet erityisesti nuoret. Vakaa ja ennakoitava toimintaympäristö on yrityksille erittäin tärkeä, jotta ne voivat muuttaa toimintaansa ja luoda jopa uutta liiketoimintaa puhdasta teknologiaa hyödyntäen. Siksi olisi ollut erittäin tärkeää, että vaikuttavista toimista oltaisiin päätetty jo nyt.

Erinomainen esimerkki muutoksesta on entinen öljy-yhtiö Neste, jonka liikevoitosta yli 80 prosenttia tulee nykyään uusiutuvan dieselpolttoaineen myynnistä. Tämä diesel on päästöiltään 90 prosenttia pienempi kuin tavallinen dieselpolttoaine. Nyt hallitus on poistamassa tämän dieselpolttoaineen verotuen. Valtiovarainministeriön asiantuntijat ovat todenneet, että tukea ei voida jakaa erikseen fossiiliseen ja uusiutuvaan. Tuen poistaminen johtaa todennäköisesti uusiutuvan dieselin hinnannousuun, mikä tekee sen käytöstä yhä useammalle vaikeaa.

Kysynkin ilmastoministeri Mikkoselta: miksi hallitus lykkää tehokkaita ilmastotoimia ja sen sijaan tekee toimia, joiden vaikutus voi olla jopa päästöjä kasvattava?

16.38 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Parafiinisen dieselin verotuesta tietysti tässä salissa on keskusteltu jo moneen kertaan, ja on hyvä muistaa, että siitä dieselistä 70 prosenttia on fossiilista. Meillä on erikseen tuki ympäristöystävällisille polttoaineille, tai verotus on niillä erilainen. Se on paljon suurempi kuin tämän parafiinisen tuen poisto on.

Kaiken kaikkiaan liikenteen päästöjen vähentäminen — ja varmaan liikenneministeri voi tästä jatkaa — on yksi tärkeä ilmastokeino. Sitä me haluamme edistää edistämällä vähäpäästöisten autojen parempaa käyttöä, niin sähköautojen latausinfraa kuin myös liikennebiokaasun käyttöä. Liikennebiokaasun käytöstä me saamme myös ilmastohyötyjä sitä kautta, että jos sitä varten ei tarvitse esimerkiksi turvemailla kasvavaa metsää kaataa, että saadaan lantaa levitettyä sinne pellolle, vaan me voimme hyödyntää sen lannan energiaksi, hyödyntää sitä lämmityksessä, hyödyntää sitä liikenteessä, ja toisaalta saamme sieltä ravinteet kiertoon — niin tämä on yksi konkreettinen ilmastoteko, [Puhemies koputtaa] johon hallitus on hyvin suuresti panostamassa ja johon ensi vuodelle on merkittävästi rahaa luvassa lisää.

16.39 Liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten äskeisessä vastauksessa jo kerroin, tulemme asettamaan työryhmän fossiilittomaan liikenteeseen siirtymiseksi, ja tämä työryhmä tullaan asettamaan aivan näinä hetkinä. Tämä on tietenkin tärkeä pohja sille, että saamme ennakoitavuutta, suunnitelmallisuutta ja järjestelmällisyyttä siihen, millä tavoin liikenteen päästöjä voidaan vähentää.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Meillä on tavoitteena, että liikenteen päästöt puolitetaan vuoteen 2030 mennessä, ja meillä on tässä paljon tehtävänä.

Niiden asioiden lisäksi, joita aiemmin sanoin — raideliikenteeseen panostaminen — tulemme myös tekemään lukuisia muita toimia, joita ensi vuoden talousarvioonkin on otettu: ennätyselliset kävelyn ja pyöräilyn edistämisen panostukset, 24,5 miljoonaa euroa ensi vuodelle enemmän rahaa, ja myös joukkoliikenteen tuen korottaminen 20 miljoonalla eurolla vuodessa ilmastoperusteisesti. Nämä ovat niitä konkreettisia tekoja ja toimia, joilla ilmastokuormitusta [Puhemies koputtaa] liikenteen osalta voidaan vähentää, ja tietenkin nämä asiat, mitkä edustaja Mikkonen myös mainitsi — latausinfrastruktuuri, biokaasun laajempi käyttöönotto — kaikki tämä tarvitaan, [Puhemies koputtaa] jotta liikenteen päästöt saadaan painettua alas.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä ministeri Kulmuni tähän.

16.40 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan muistuttaa, että muutoksia biopolttoaineisiin, niihin uusiutuviin, ei ole tulossa, ja Suomessa esimerkiksi verotuksen osalta se on alle eurooppalaisen minimitason tälläkin hetkellä. Ja tietenkin kehitys on mennyt sikäli hurjasti eteenpäin siitä, kun näitä malleja on luotu, että nykyäänhän sekoitevelvoitekin on jo edistynyt siitä, mitä se aikanaan on ollut.

Energiasta vastaavana ministerinä haluan myös todeta sen, kuinka tärkeässä roolissa nimenomaan yritykset ovat tässä asiassa ja miten heidän investointeihinsa liittyy vaikkapa se, että sähköveroa tullaan teollisuuden osalta alentamaan, minkä on tarkoitus nimenomaan tukea yhteiskunnan sähköistymistä, tukea kotimaista suomalaista teollisuutta ja olla osaltaan ratkaisu myös niihin suuriin ilmastokysymyksiin. Jos täällä Euroopan pohjoisilla perukoilla pystytään tekemään kestäviä ilmastoratkaisuja teollisessa mittakaavassa, ei epäilystäkään, etteivätkö muutkin keskittymät maailmalla olisi niistä kiinnostuneet. Tätä työtä hallitus vahvasti edistää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Hoskonen.

16.41 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on tehnyt pitkän työn uusiutuvan energian käytön edistämiseksi ja onnistunut siinä erittäin hyvin. Kannattaa muistaa kaikkien, että meillä jo 80 prosenttia sähköstä tehdään ympäristönkin kannalta päästöttömästi — äärimmäisen tärkeä juttu — ja toinen suuri vahvuus meillä on Suomen metsät. Kun uusia sellutehtaita tulee tähän maahan ja uusia on vireillä, niin tiedämme kaikki hyvin, että joka ainoa tehdas tuo ensinnäkin Suomelle valtavan tärkeitä vientituloja — pitkäkuituisella sellulla on loistavat vientimahdollisuudet joka hetki — mutta sitten nousee väkisin mieleen se kysymys, kun on erilaisia puheita siitä, pitäisikö niitä rakentaa vai eikö pitäisi. Mahdollisuuksiahan meidän metsämme antavat vaikka kuinka paljon.

Kysynkin maa- ja metsätalousministeri Jari Lepältä: Kun meillä on tehty pitkälistä metsäntutkimusta, mikä teidän näkemyksenne on: Riittävätkö meidän metsävaramme? Tästä on käyty keskustelua lehtien palstoilla valtavasti ja on esitetty vastakkaisia mielipiteitä, että metsiä ei saisi hakata. Tämähän palvelee suomalaisten energiantuotantoa parhaalla mahdollisella tavalla. Mikä on ministerin mielipide tähän asiaan?

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

16.42 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on käyttänyt ja käyttää ja hoitaa metsiään kestäväällä tavalla. Meidän metsiemme kasvun ja käytön ero on Euroopan unionin suurimpia, ja se kasvaa koko ajan. Me olemme sotien jälkeisenä aikana kaksinkertaistaneet meidän metsiemme kasvun, samalla me olemme kaksinkertaistaneet hiilensidontakyvyn ja samalla me olemme lisänneet merkittävästi puunkäyttöä. Tällä on korvattu merkittävästi uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä, ja niin tapahtuu jatkossakin. Kun metsillä on taloudellinen arvo, niin silloin niitä myös hoidetaan, jolloin ne yhä enemmän sitovat hiiltä ja jolloin niitä voidaan yhä enemmän käyttää niihin hyviin, kestäviin tarkoituksiin, joita me haluamme.

Uusia tuotteita tulee kaiken aikaa, ja niin kuin täällä jo kollegat totesivat, kun meidän tarkoituksemme on päästä eroon fossiilisten raaka-aineiden käytöstä, niin metsät ovat siinä ratkaisija ja ratkaisun avaimet. Uusia investointeja tarvitaan. Ne ovat ympäristön kannalta paljon tehokkaampia, energian kannalta paljon tehokkaampia [Puhemies koputtaa], ja niillä saadaan aikaan niitä uusia tuotteita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatketaan kysymyksiä tässä vaiheessa.

16.44 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eräiden ministeriöiden esittämä kritiikki suomalaista metsäteollisuutta ja ylipäänsä metsien käyttöä kohtaan on monessa mielessä hämmäntävää. Suomessa on pinta-alan suhteutettuna enemmän metsää kuin yhdessäkään toisessa Euroopan maassa. Syynä tähän on vuosisatainen vastuullinen metsätalous, jossa kaadetun tilalle istutetaan uutta. Samasta syystä metsät eivät meillä pala savuna ilmaan kuten monessa muussa maassa. Toiseksi, kasvava hyvin hoidettu metsä syö hiilidioksidia, ei pystyyn lahoava ryteikkö.

Ministeri Mikkoselta kysyisin: Onko teidän mielestänne parempi, että esimerkiksi sellua tuotetaan Kiinassa kivihiilisähköllä kuin vastuullisesti täällä Suomessa? Ja jos Suomen metsäpolitiikka on teidän mielestänne vastuutonta tai kestäväntöntä, mitä maata te käytätte mittatikkuna? Missä maassa asiat ovat tältä kantilta paremmin kuin Suomessa?

16.45 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten me kaikki tiedämme, metsät on hyvä, uusiutuva luonnonvara ja Suomen hyvinvointi, niin taloudellinen hyvinvointi kuin myös henkinen hyvinvointi, pitkälle perustuu meidän metsiimme. Meidän metsänhoito on laadukasta, mutta entistä enemmän meidän täytyy metsänhoidossa kiinnittää huomiota myös ilmastovaikutuksiin ja monimuotoisuusvaikutuksiin, ja tämänhän me olemme hallitusohjelmassa myös yhdessä todenneet. Metsän käsittelymuotoja siinä myös arvioidaan, ilmastovaikutusten ja monimuotoisten hyötyjen parempaa huomioimista ja esimerkiksi jatkuvapuiteisen metsänkasvatuksen tuomia hyötyjä arvioidaan.

On erittäin tärkeää, että meidän metsämme voivat hyvin. Me tiedämme, että ilmastomuutoksen myötä iso uhka ja riski on myös se, että kun tänne leviää metsätuholaisia etelästä, niin miten me varmistamme, että metsämme pysyvät hyvässä kunnossa ja terveenä. Siinä auttaa myös se, mitä monimuotoisempia metsät ovat ja mitä useampia puulajeja metsissä on. Minä uskon, että tämä metsistä huolehtiminen on meidän kaikkien, ei vain hallituksen, [Puhemies koputtaa] vaan koko maan yhteinen tavoite.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

16.46 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus aikoo päästöjen vähentämisen varjolla kurjistaa suomalaisten elämää ja yritysten toimintaedellytyksiä historiallisella polttoaineveron kertakorotuksella. [Välihuutoja — Hälinää] Päästöjä tämä toimenpide ei juuri vähennä hallituksen omienkaan arvioiden mukaan. Tämä on järjestöntä politiikkaa, jota me emme tue. Päästöjen vähentämisen ei tarvitse olla kallista kurjuuden maksimointia. Tarvitaan kustannustehokkaita puhtaita teknologioita, jotka tukevat taloutta.

Ydinvoima on järkevää ilmastopolitiikkaa. Pienydinvoiman avulla voidaan tulevaisuudessa leikata muun muassa kaukolämmön päästöjä. Suomen ydinenergialainsäädäntö on kuitenkin merkittävä hidaste pienydinvoiman hyödyntämiseksi Suomessa. Lainsäädäntö tulee uudistaa siten, että se mahdollistaa näiden pienreaktorien sujuvan luvituksen ja hyödyntämisen uusissa käyttökohteissa. Mihin toimenpiteisiin hallitus on tältä osin ryhtynyt, ministeri Kulmuni?

16.47 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta tähän kysymyksen alkuosaan, että lähes jokainen hallitushan on korottanut jonkin verran polttoaineverotusta, joten sikäli myöskään edustaja Vestmanin puolue kokoomus ei ole siitä vapaa, koska sitä on käytetty myös viime vaalikaudella aivan niistä samoista syistä kuin tämäkin hallitus tekee. Esimerkiksi sillä, että indeksikorotus tehdään, se on se tausta siellä, ja samalla laitetaan 300 miljoonaa enemmän joka vuosi tiestöön.

Sitten haluan todeta vielä tähän ydinenergiaan liittyvään kysymykseen: Sehän on varsin iso laki, ja kieltämättä se alkaa myös olemaan jo päivityksenkin tarpeessa. Toki, kun tehdään suurta lainsäädäntötyötä, se vaatii myös arviota ja taustatutkimusta, ja sitä tietenkin työ- ja elinkeinoministeriössä arvioidaan, että kuinka tällainen ydinenergialain päivitys voitaisiin tehdä. Se on esimerkiksi säädetty edellisen perustuslain aikana, joka kertoo ehkä siitä, että se olisi hyvä päivittää myös nykyiseen lainsäädäntöön, mutta se on pitkä lainsäätämisen prosessi, [Puhemies koputtaa] joten se kyllä vie vielä aikaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja viimeinen kysymys tähän aihealueeseen.

16.48 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmastopoliitiikan rima on hallituksella korkealla, mutta arvoisa hallitus, te menette sen alta niin että liivahtaa. Ymmärrän hyvin, että hallituspuolue vihreät, Emma Kari ja monet muut, olivat osoittamassa mieltä tämän hallituksen ilmastopolitiikkaa vastaan eduskunnan edessä, sillä toimenpiteitä nyt odotetaan.

Kysyisin teiltä, ministeri Kulmuni: Te sanoitte, että te leikkaatte haitallisia ympäristötuksia. Jos ne nousevat 3,5 miljardista 3,6 miljardiin, niin eihän niitä silloin leikata, vaan itse asiassa näitä ympäristölle haitallisia tukia Rinteen hallitus korottaa. Eikö näin, ministeri Kulmuni?

Mutta sitten, autovero. Te pysäytätte sen kehityksen, mitä pitkään tehtiin, että autoveroa [Antti Kurvisen välihuuto] pikkuhiljaa oltaisiin poistamassa, ja sitä kautta meidän autokantamme uusiutuisi entistä puhtaammaksi, entistä turvallisemmaksi. Miksi te olette [Puhemies koputtaa] jättäneet tämän keinon kokonaan käyttämättä? Autovero pois — meidän autokantamme uusiutuu ympäristöystävälliseksi.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

16.50 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tietenkin todeta tähän, että päästöoikeuden hintahan muuttaa muotoaan vuosittain markkinamekanismin mukaan, ja sen takia sillä on myös vaikutuksia meidän käsittelemäämme budjettiin. Tämä tietenkin on osittain taustasyynä siihen, miksi ne saattavat vuosittain myös vaihdella budjetissa. Mutta suoria tukia, myös ympäristölle haitallisia tukia, mistä edustaja kysyi, myös vähennetään sen parafiinisen tuen osalta. [Välihuutoja oikealta] Ja päästöoikeuden hinta tietenkin muuttaa myös muotoaan.

Mutta sitten haluan vielä todeta tähän, kun ilmeisesti esititte autoveron poistamista, jos ymmärsin kysymyksenne oikein. [Välihuuto kokoomuksen eduskuntaryhmästä] Sillähän olisi huomattavia päästöjä lisääviä vaikutuksia, koska tällä hetkellä autoverotus on vähäpäästöisissä autoissa pienempi ja suuremmissa autoissa suurempi. Ja tietenkin liikenteen verotusta liikenneministeriössä katsotaan ja valtiovarainministeriössä, mutta tasa-arvoisen politiikan kannalta se ei välttämättä olisi kovinkaan hyvä tie.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys asumistukijärjestelmästä (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 39/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt mennään kyselytunnilla eteenpäin ja vaihdetaan aihetta. Edustaja Östman.

Keskustelu

16.51 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Meillä on arviolta noin 5 500 asunnotonta ihmistä Suomessa, ja tänään vietämme Asunnottomien yötä. Asumistukijärjestelmän tulisi auttaa heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä ja mahdollistaa katto pään päälle kaikille. Vuonna 2008 yleistä asumistukea maksettiin vajaa puoli miljardia, kun taas tänä vuonna, vuonna 2019, se on noussut puoleentoista miljardiin. Onko järjestelmässä valuvika? Vaikuttaa nimittäin siltä, että järjestelmä on paremminkin mahdollistanut vuokrien nousun ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vähentymisen. Kuppaaiko tätä järjestelmää joku? [Eduskunnasta: Kojamo!] Esimerkiksi Suomen toiseksi suurimman asumistuen edun hyötyjän Kojamon pörssikurssi on noussut reilussa vuodessa 75 prosenttia [Oikealta: Oho!] ja sieltä on maksettu osinkoja viimeisen viiden vuoden aikana 243 miljoonaa, [Puhemies koputtaa] josta 130 miljoonaa ay-liikkeille. [Välihuutoja oikealta] Onko tässä järkeä, onko tässä järkeä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Mikkonen, järkeä vai ei?

16.52 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuista vastaava ministeri Pekonen on poissa, mutta itse vastaan asuntopoliitikasta ja siltä osin voin vastata tähän kysymykseen.

Tänään todellakin vietetään Asunnottomien yötä, ja se on todella tärkeä vuosittainen muistutus meille siitä, että meillä on asunnottomuutta ja meidän täytyy tehdä sen eteen toi-

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

mia. Hyvät uutiset ovat ne, että Suomessa on tehty pitkäjänteisesti työtä asunnottomuuden vähentämiseksi ja Suomi on harvoja EU-maita, joissa asunnottomuus on vähentynyt. Tätä työtä me tulemme jatkamaan edelleen.

Yksi merkittävä edistys, mitä on tapahtunut, on se, että me olemme pitkäaikaisasunnottomuutta saaneet vähennettyä sillä, että on otettu käyttöön tämmöinen asunto ensin -periaate, eli annetaan ensin asunto, tarjotaan sitten apua muihin ongelmiin, joita pitkäaikaistyötömillä usein on.

Samanaikaisesti meidän täytyy nyt huolehtia siitä, että me puutumme asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn, ja se on meidän uuden asunnottomuusohjelmamme painopisteenä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ne edustajat, jotka tästä aihepiiristä haluavat lisäkysymyksen, V-painiketta.

16.53 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, te totesitte monta hyvää lausetta, mutta en kuullut vastausta siihen minun varsinaiseen kysymykseeni. Kysyn toistamiseen: Edistääkö järjestelmä, siis nykyjärjestelmä, heikommissa asemassa olevien ihmisten arkea vai enemmänkin pörssiyhtiön osingonmaksumahdollisuutta? Selkeä kysymys, johon toivon vastauksen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Selkeä kysymys. — Ministeri Mikkonen.

16.54 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Edustaja Östman tietää, että viime kaudella nämä asumistuet olivat tarkastusvaliokunnan tarkailussa, ja me nimenomaan teimme siellä ison selvityksen, pohdimme, että mikä on se keino, miten asumisen tukea tulisi järjestää. Koska me tiedämme, että tällä hetkellä asumisen tuki on hyvin merkittävä ja itse asiassa se kohdentuu aika suurellekin osalle suomalaisia. Asumisen tuki on tärkeä, koska asuminen on perusoikeus, mutta se, miten tuet kohdennetaan, jotta ne nimenomaan auttaisivat tuen tarvitsijaa eivätkä valuisi kenties jollekin toiselle taholle — niin kun tässä te esitätte — on erinomaisen tärkeä asia, ja tätä täytyy jatkaa.

Ja myös se, minkä verran tukea kannattaa maksaa asunnon tarvitsijalle ja minkä verran myös siihen rakentamiseen. Koska tietysti perusjuurisyy asunnottomuuteen on, että meillä ei ole riittävästi kohtuuhintaisia asuntoja tarjolla, ja tämä on yksi asia, mihin hallituksessa puututaan. Me haluamme lisätä kohtuuhintaisen asumisen tarjontaa, ja [Puhemies koputtaa] esimerkiksi MAL-sopimuksissa tullaan ottamaan tämä asunnottomuuden tavoite yhdeksi kriteeriksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myös sdp ja vasemmistoliitto olivat ilmoittaneet tämän teemakseen.

2.6. Suullinen kysymys asunnottomuudesta (Pia Viitanen sd)

Suullinen kysymys SKT 40/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen, Pia.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Keskustelu

16.55 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tänä yönä todellakin syttyvät ne tulet. Tänä yönä on Asunnottomien yö, ja kyllä tämä vetää kovin nöyräksi, kun ajattelemme sitä, että tänä päivänä meillä on ihmisiä, joilla ei ole kotia. Moni etsii majapaikkaa ystävien luota tai sieltä metsänuotioilta, ja näin ei tietenkään voi olla, puhemies. Sivistyksen mitta on se, kuinka me pidämme huolta heikoimmista, ja meidän on pystyttävä toimimaan niin, että jokaisella ihmisellä on oikeus omaan kotiin.

Puhemies! Kuten ministeri tässä totesi, jo usean hallituskauden ajan meillä on tehty tässä hyvää työtä. Suomi on niitä ainoita maita Euroopassa, jossa asunnottomuus on vähentynyt, mutta varmasti on niin, että niin kauan kuin meillä on yksikin ihminen vailla kotia, niin kauan meillä on työtä.

Puhemies! Tämä hallitus on asettanut tavoitteeksi puolittaa asunnottomuuden kaudellaan niin, että asunnottomuus tulee kokonaan [Puhemies koputtaa] loppumaan vuoteen 2027 mennessä. Kysyn: mitä kaikkea hallitus tekee, jotta tämä vaativa mutta ainoa oikea tavoite saavutetaan?

16.57 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin on hyvä muistaa, että asunnottomuus on tilanne ja olosuhde, ei ominaisuus, ja me voimme poliittisilla päätöksillä vaikuttaa tilanteisiin ja olosuhteisiin. Kuten edustaja Viitanen totesi, niin tätä on Suomessa tehty hyvin pitkäjänteisesti, ja Suomessa on saatu hyviä tuloksia siitä, miten asunnottomuutta on saatu vähennettyä. [Ben Zyskiewicz: Kiitos Vapaavuoren!]

Keinoja on todella monia. Toisaalta meidän täytyy varmistaa kohtuuhintaista asumista, ja tässä esimerkiksi ARA-tuotannolla on merkittävä rooli. Toisaalta me tarvitsemme myös vuokraustoimintaan muutoksia, asumisen onnistumista ja arjen hallintaa tukevia sosiaalipalveluita. Monelle, varsinkin pitkäaikaisasunnottomille, on tärkeää, että saa palveluja siihen rinnalle. Me tiedämme, että velkaantuminen, talousongelmat, niistä aiheutuvat hädät ovat yksi syy, mikä aiheuttaa asunnottomuutta, ja tähän velkaneuvontaan ja tukeen taloustilanteen hallintaan täytyy myös paneutua. [Puhemies koputtaa]

Sitten sisäilmaongelmat ovat myös yksi semmoinen uusi kasvava ryhmä, joka aiheuttaa asunnottomuutta, ja myös siihen hallitusohjelmassa on toimia.

2.7. Suullinen kysymys naisten asunnottomuudesta (Pia Lohikoski vas)

Suullinen kysymys SKT 41/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

Keskustelu

16.58 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Suomi on ainoa EU-maa, jossa asunnottomuus on viime vuosina ollut laskussa. Kohtuuhintaiset ARA-asunnot ja asunto ensin -peri-

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

aate sekä asunnottomuusohjelmat ovat vaikuttaneet siihen, että Suomessa on muuhun Eurooppaan verrattuna vähän asunnottomuutta. Jokainen asunnoton on kuitenkin liikaa, sillä asunto on ihmisen perustarve. Jotta asunnottomuus saadaan poistumaan, valtion on lisättävä kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa kasvukeskuksissa.

Hallitusohjelmaan on kirjattu hieno tavoite asunnottomuuden poistamisesta kahden hallituskauden aikana. Vaikka asunnottomuus on vähentynyt, on naisten suhteellinen osuus asunnottomista kasvanut. Naisten asunnottomuuteen liittyy erityisiä teemoja, kuten pelkoa, väkivallan ja hyväksikäytön uhkaa. Yllättävän asunnottomuuden varalta olisi tarjottava koko maassa riittävästi myös naisille turvallisia, matalan kynnyksen hätämajoitustiloja ja palveluita. Miten hallitus aikoo ottaa huomioon asunnottomat naiset seuraavaa asunnottomuustyön ohjelmaa valmisteltaessa?

16.59 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on juuri näin, kuten edustaja Lohikoski sanoi. Naisten ja myös nuorten osuus asunnottomista on valitettavasti lisääntynyt. Meidän täytyy huolehtia, että niissä palveluissa, mitä me tarjoamme asunnottomille, huomioidaan myös erilaiset ryhmät, niin kuin esimerkiksi naiset. He tarvitsevat toisaalta matalan kynnyksen paikkoja, joista saa tukea ja heille erikseen kohdennettuja palveluita, sillä naisten osalta väkivalta ja seksuaalinen hyväksikäyttö liittyvät asunnottomuuteen valitettavasti hyvin kiinteästi. Näihin me olemme tuomassa uusia keinoja. Uudessa asunnottomuusohjelmassa otamme myös järjestöt hyvin vahvasti yhdessä mukaan tekemään sitä työtä, sillä järjestöillä on äärimmäisen tärkeä rooli yhdessä kuntien kanssa siinä, että me saamme palveluja ja me saamme asunnottomuutta vähennettyä ja näihin ongelmiin löydetään yhdessä ratkaisuja.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys turvapaikkahakemusten ja työlupien käsittelyajoista (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 42/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä ehditään ottaa yksi kysymys aivan uudesta aihepiiristä. Edustaja Harkimo.

Keskustelu

17.00 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies! Nykyinen hallitus lupaa, että Suomeen tulevien erityisasiantuntijoiden työlupahakemukset tulee saada käsiteltyä kuukaudessa, ja turvapaikkahakemusten käsittelyyn ohjattiin 13 miljoonaa lisävaroja. Nämä puheet ja lisärahat ovat pelkkä silmänkääntötempu, koska todellisuudessa turvapaikkahakemuksia on ensi vuonna käsittelemässä vähemmän käsittelijöitä kuin tänä vuonna.

Työperusteisten oleskelulupien käsittelijöitä on huomattavasti vähemmän ensi vuonna. Erityisasiantuntijoiden työlupien keskimääräiset käsittelyajat ovat kasvaneet 25:stä 50 päivään vuodessa. Heinäkuussa 2008 tuli voimaan laki, että turvapaikkahakemukset tulee käsitellä kuuden kuukauden sisällä. Nykyisten resurssien varassa on haasteellista päästä tä-

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

hän tavoitteeseen, ja lisäksi se on tarkoittanut, että ennen uutta lakia vireillä olevat turvapaikkahakemukset ovat edelleen käsittelemättä.

Maahanmuuttovirastossa on tältä vuodelta rahat loppu, [Puhemies koputtaa] ja uhka lomautuksista on olemassa vielä tälle vuodelle. Mitä hallitus aikoo tehdä tälle asialle, vaikka on tiennyt tästä asiasta jo pitkään?

17.01 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvon edustaja, kiitos erittäin tärkeästä kysymyksestä. Maahanmuuttovirasto on pitänyt myös julkisesti esillä — ja me olemme sisäministeriönä pitäneet esillä — sitä, että todella viime vuonna tälle vuodelle tehty budjetti valitettavasti ei ole kyennyt vastaamaan niihin tarpeisiin, joita tällä hetkellä Maahanmuuttovirastolla on. Sen takia tämä hallitus esittää lisätalousarviossaan lisämäärärahaa Maahanmuuttovirastolle jo tälle vuodelle, ja sen lisäksi ensi vuodelle tulee lisämäärärahaa. Toki jatkuvasti on tarkasteltava tilannetta. Suomi tarvitsee muun muassa työperäistä maahanmuuttoa. Hallitus on sitoutunut sen edistämiseen. Työluopien käsittelyajat pyritään saamaan kuukauteen. Myös turvapaikkaprosessissa pyritään siihen, että laatu tuodaan takaisin sinne prosessiin, ettei niitä hakemuksia tarvitsisi useaan kertaan käsitellä, jolloin säästetään resursseja ja inhimillisiä voimavaroja monelta.

Kysymyksen käsittely päättyi ja kyselytunti päättyi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Täysistunto keskeytetään suuren valiokunnan kokouksen vuoksi, ja sitä jatketaan kello 18, kun suuren valiokunnan kokous on päättynyt.

Täysistunto keskeytettiin klo 17.03.

Täysistuntoa jatkettiin klo 18.00.

3. Mika Niikon vapautuspyyntö kansliatoimikunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 10/2019 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 18.10.2019 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 18.10.2019 kello 10.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 2/2019 vp

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 2/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.01 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä on tosiaan käsittelyssä hallituksen esitys, jolla aikaistetaan ensi vuodelle alun perin tarkoitetun peruspalveluiden kertaluonteisen, kilpailukykysovimuksen päättymiseen liittyvän 237 miljoonan euron valtionosuuden maksatusta jo tälle kuluvalle vuodelle.

Tämä hallituksen esitys on sinänsä kannatettava, mutta kuitenkin kyse on vain maksatuksen aikaistamisesta noin vuodelle, joten esitys tuo vain väliaikaista helpotusta kuntien talouteen. Uutta rahaa kunnille ei ole tämän esityksen myötä tiedossa.

Arvoisa puhemies! Kuntien talous on heikentynyt ja niiden velkaantuminen kiihtynyt varsin nopeasti. Kuntakentän yhteenlaskettu velkataakka kasvaa arvioiden mukaan 20 miljardista eurosta noin 30 miljardiin euroon jo ensi vuosikymmenen puoliväliin mennessä. Erityisessä ahdingossa ovat väestön vähenemisestä ja vanhenemisestä kärsivät kunnat, joissa yksityisen sektorin työpaikat ovat kortilla. Toiminnan ja investointien yhteenlasketun rahavirran arvioidaan heikkenevän eniten pienissä, alle 6 000 asukkaan kunnissa.

Arvoisa puhemies! Kuntien verotulot ovat talouskasvun heikkenemisen myötä vähentyneet hyvin nopeasti, ja Kuntaliiton arvioiden mukaan niiden yhteenlaskettu kunnallisverokertymä on jopa 600 miljoonaa euroa ennakoitua pienempi. Tämä kaikki heijastuu väistämättä myös niiden palvelutasoon. Suurista kaupungeista vain Helsinki tekee nykyhetken arvioiden mukaan ylijäämäisen tilinpäätöksen, mikä on erittäin poikkeuksellista. Tämän tilanteen korjaamiseksi vaaditaan uusia toimia sekä valtiolta että kunnilta.

Monessa kunnassa on hyvinä aikoina eletty valitettavan leveästi ja tuhlatu verovarjoja vähemmän tarpeellisiin hankkeisiin ja investointeihin. Kuntien onkin pystyttävä itse tehostamaan toimintaansa ja palvelutuotantoaan. Kunnallisveron korotukset eivät ole oikea tie, vaikka niitä suunnittelee alustavien tietojen mukaan jopa noin 90 kuntaa. Jonkinasteisia paineita tuloveroprosentin korotukseen on peräti 90 prosentissa kunnista.

Arvoisa puhemies! Rinteen hallitusohjelman etupainotteiset mutta pysyvät menolisäykset kasvattavat kuntatalouden menoja 565 miljoonaa euroa vuoden 2023 tasossa. Hallitusohjelman kertaluonteiset menolisäykset lisäävät kuntatalouden menoja vuosittain noin 200 miljoonaa euroa ajanjaksolla 2020–22. Vaikka pääosa uusista tehtävistä korvataan kunnille täysimääräisesti, rahoitetaan osa kertaluonteisista menolisäyksistä vain yhden vuoden ajan. Käytäntö on valitettavasti osoittanut, että osa kertaluonteisistakin hankkeista jää todellisuudessa pysyviksi.

Arvoisa puhemies! Kuntatalous uhkaakin kriisiytyä pahoin, ellei hallituksen 75 prosentin työllisyystavoite toteudu, [Puhemies koputtaa] ja kukaanhan meistä ei varmaankaan tätä halua. Kehotankin hallitusta kiinnittämään erityistä huomiota työllisyystoimiensa kustannustehokkuuteen ja luomaan yrityksillemme aidot mahdollisuudet toimintansa kehittämiseen. [Puhemies koputtaa] Siitä hyötyisi kuntatalous kasvavien verotulojen muodossa ja tietenkin myös kuntien asukkaat peruspalveluiden säilymisen myötä.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 30/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) toimintaan sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi Hallituksen esitys HE 45/2019 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.05 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat 14.11.2018 antaneet asetuksen Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta. Asetusta aletaan soveltaa 12.12.2019.

Eurojustin tehtävänä on tukea kansallisten viranomaisten välistä oikeudellista koordinaointia ja yhteistyötä, joilla torjutaan terrorismia ja vakavaa rajat ylittävää järjestäytynyttä rikollisuutta. On tärkeää, että Eurojustille turvataan toimintaan riittävät resurssit. Loka-kuun OSA-neuvostossa on hyväksytty Eurojustia koskevat päätelmät, joissa todetaan Eurojustin olevan keskeinen EU-tason toimija rikosprosessiketjussa. Eurojustissa on juuri otettu käyttöön terrorisminvastainen rekisteri, jonka tarkoituksena on tukea jäsenvaltioiden toimia terrorismin torjunnassa kansalaisten turvallisuuden parantamiseksi.

Värderade talman! Syftet med Eurojust-förordningen är att modernisera byråns rättsliga ramar och effektivisera dess verksamhet och struktur. Ett viktigt mål är att Eurojust ska kunna fokusera på operativ verksamhet och underlätta den administrativa bördan för Eurojusts nationella medlemmar. Syftet med propositionen är att göra de ändringar i lagstiftningen om Eurojust som Eurojust-förordningen kräver.

Hallituksen esityksen tavoitteena on tehdä Eurojustia koskevaan lainsäädäntöön Eurojust-asetuksen edellyttämät muutokset. Selkeyden vuoksi Eurojust-asetuksesta aiheutuvat lainsäädäntömuutokset ehdotetaan tehtäväksi kumoamalla voimassa oleva Eurojust-laki ja säätämällä uusi Eurojust-asetusta täydentävä Eurojust-laki. Ehdotettu laki vastaisi sisällöltään monelta osin voimassa olevaa lakia. Asiallisesti Eurojustin toimintaan ei ole Eurojust-asetuksen myötä tulossa suuria muutoksia. Nykyisessä lainsäädännössä ei ole kansallisella tasolla ilmennyt mainittavia ongelmia.

Strävan har varit att göra bestämmelserna om den nationella medlemmens befogenheter tydligare i förslaget, och i den föreslagna lagen görs dessutom rollen för riksåklagarens byrå tydligare när det gäller nationella beslut i anknytning till Eurojust.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Ehdotettavassa laissa ei voimassa olevasta laista poiketen säädettäisi enää Suomen edustajasta Eurojustin yhteisessä valvontaelimessä, sillä Eurojust-asetuksen mukaan henkilötietojen käsittelyn valvonta siirtyisi valvontaelimeltä Euroopan tietosuojavaltuutetulle. Euroopan tietosuojavaltuutettu tekisi asetuksen mukaan tiivistä yhteistyötä kansallisten viranomaisten kanssa, joka Suomessa on tietosuojavaltuutettu. Esitystä on pidetty lausuntopalautteessa kannatettavana ja hyvin perusteltuna. Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Muihin lakeihin tehtäisiin lähinnä teknistyypisiä korjauksia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivaväen työ- ja asuinympäristöstä sekä ruoka- huollosta aluksella annetun lain 2 ja 11 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 52/2019 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

7. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen valtuuskunnan kertomus ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2018

Kertomus K 14/2019 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 2/2019 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 2/2019 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Valiokunnan puheenjohtaja Niikko, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.10 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Etyjin Suomen valtuuskunnan vuoden 2018 toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä ulkoasiainvaliokunta korosti Etyjin merkitystä tärkeänä ja tarpeellisena järjestönä Euroopan vakauden ja turvallisuuden vahvistamisessa. Jännittynyt kansainvälispoliittinen tilanne heijastui Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaan kertomusvuonna. Keskustelua leimasivat Ukrainan kriisi, pitkittyneet konfliktit, terrorismi ja muuttoliike.

Etyjin toimintakenttä on hyvin laaja, ja tämä näkyy myös parlamentaarisen yleiskokouksen työssä. Ulkoasiainvaliokunta piti hyvänä sitä, että Suomen valtuuskunta oli ker-

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

tomusvuonna valinnut työnsä muutamien kärkeen ja painopistealueen, joihin se työnsä erityisesti keskittyi. Niitä olivat muun muassa rauhanvälitystoiminnan tukeminen, aktiivinen osallistuminen vaalitarkkailuun, naisten asema konflikteissa ja rauhanrakentajina sekä sananvapaus, riippumattoman median turvaaminen ja toimittajien turvallisuus, jotka ovat valiokunnan mielestä painopisteinä hyvin perusteltuja.

Käsitellessään Etyjin Suomen valtuuskunnan vuoden 2018 toimintakertomusta ulkoasiainvaliokunta piti merkittävänä valtuuskunnan työtä rauhanvälityksen nostamiseksi yleiskokouksen toiminnan keskiöön. Valiokunta totesi, että yksi keskeinen vaikuttamiskeino yleiskokouksen työssä on valtuuskunnan jäsenten hakeutuminen parlamentaarisen yleiskokouksen luottamustehtäviin. Ulkoasiainvaliokunta yhtyy tähän arvioon ja pitää merkittävänä sitä, että kansanedustaja Ilkka Kanervan työ yleiskokouksen rauhanvälityksen erityisedustajana jatkuu kertomusvuoden ajan.

Arvoisa puhemies! Valiokunta totesi, että rauhanvälityksen merkitys onkin kasvanut Suomen ulkopoliittikan yhtenä painopistealueena. Kertomusvuoden aikana eduskunnan epävirallinen rauhanvälitysverkosto myös aloitti työnsä.

Ulkoasiainvaliokunta painotti käsitelyssään myös vaalitarkkailun merkitystä, joka on tärkeä osa yleiskokouksen operatiivista toimintaa. Yleiskokous ennätti tarkkailla vaaleja kahdeksassa eri maassa. Huolestuttavana trendinä viime vuosina on ollut, että ammattimainen vaalitarkkailu on ollut hyökkäyksen kohteena. Etyjin yleiskokouksen puheenjohtajisto on ottanut kantaa tähän ilmiöön ja todennut, että ainoastaan kansainvälisillä järjestöillä on edellytykset harjoittaa uskottavaa vaalitarkkailua ja välttää sidonnaisuuksien syntymistä.

Kertomusvuonna Venäjän ja Ukrainan konflikti jatkui jo viidettä vuotta. Poliittinen vuoropuhelu Minskin sopimuksen toimeenpanemiseksi ja konfliktien ratkaisemiseksi oli tuossa vaiheessa kirjaimellisesti pattitilanteessa. Nyt Venäjän ja Ukrainan välillä on otettu pieniä edistysaskeleita, ja toivomme maiden pääsevän rakentamaan vuoropuheluun. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön työ on nyt arvokkaampaa kuin koskaan. Etyj on saamassa merkittävän roolin Steinmeierin mallissa, jonka avulla Ukraina ja Venäjä yrittävät nyt lopettaa yli viisi vuotta jatkuneen sodan.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnassa on selkeä sisällöllinen kosketuspinta. Ulkoasiainvaliokunta pitää myönteisinä pyrkimyksiä tiivistää yhteistyötä ja vuoropuhelua Suomen delegaatioiden kesken tämän kosketuspinnan hyödyntämiseksi.

Näillä esittelysanoilla valiokunnan kannanottoehdotus on, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen K 14/2019 vp johdosta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 14/2019 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 18.10.2019 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.15.

Pöytäkirja PTK 52/2019 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola